

Ons nummer: 023.000692

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Regeling sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026
Commissie	Boarger en mienskip
Collegebesluit d.d.	28 maart 2023
Portefeuillehouder	Marianne Poelman
Team	Beleid Sociaal Domein
Adviseur	Dieuwke Schotanus-Haagsma

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

- kennis te nemen van de nieuwe brede specifieke uitkering (brede SPUK);
- voor alle regelingen die onder brede SPUK vallen budget aan te vragen voor de periode 2023-2026;
- de raad hierover actief te informeren.

Toelichting/achtergrond

Op 3 februari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend door de VNG, GGD GHOR Nederland Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het ministerie van VWS. In het GALA zijn gezamenlijk afspraken gemaakt op het gebied van gezondheid en welbevinden.

Op 14 december 2022 werd al het 'Hoofdlijnen Sportakkoord II Sport Versterkt' ondertekend, waarin nadrukkelijk de verbinding wordt gelegd met het GALA, het Integraal Zorg Akkoord, het programma School en Omgeving en de Maatschappelijke Diensttijd.

Vijf belangrijke programma's en akkoorden over gezonde leefstijl, zorg, sport, cultuur en leefomgeving zijn voor het eerst integraal met elkaar verbonden:

- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
- Hoofdlijnen Sportakkoord II Sport Versterkt
- Brede regeling Combinatiefuncties (BRC)
- Integraal Zorgakkoord Samen werken aan gezonde zorg (IZA)
- Programma Wonen en Zorg voor ouderen (WOZO).

Het GALA, Sportakkoord II en de BRC zijn voor gemeenten in één Brede Specifieke Uitkering (Brede-SPUK) ondergebracht: de regeling Sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026. In totaal vallen er 15 regelingen onder deze Brede SPUK.

Als gemeente vragen wij voor de Brede Spuk financiële middelen aan voor de 15 onderdelen op de thema's sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en sociale basis. Dit geldt voor de jaren 2023-2026. Het gaat hier in totaal om een jaarlijks bedrag van € 1.589.080,-.

Argumenten:

De afgelopen jaren is er veel in gang gezet door het rijk, door gemeenten en andere partijen wat betreft preventie en gezondheid. Er is gebleken dat er meer verbinding en samenwerking nodig is tussen de partijen en projecten om het effect te behalen. Met uiteindelijke doel een gezonde generatie 2040.

GALA

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) heeft tot doel gemeenten een steviger basis te geven om integraal preventief gezondheidsbeleid kunnen gaan voeren, zodat in 2040 een gezonde generatie wordt bereikt met weerbare en gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen

in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. De doelen van het GALA zijn ontleend aan het Nationaal Preventieakkoord en de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024. In het huidige regeerakkoord zijn de doelen van het Nationaal Preventie Akkoord nog eens bevestigd en zijn hier ambities met betrekking tot kansrijke start, mentale gezondheid en valpreventie aan toegevoegd. Deze landelijke ambities hebben wij in Súdwest-Fryslân lokaal vertaald in de Nota Gezondheid Samen Doen, Samen Gezond 2022-2026, het sportakkoord Samen Doen, Samen Bewegen en het coalitieakkoord Grutsk en Tichtby 2022-2026.

Met GALA worden alle middelen die gemeenten ontvangen voor preventietaken niet meer afzonderlijk van uit elkaar uitgekeerd, maar gebundeld in een specifieke uitkering. Hierdoor is een lokale doorvertaling mogelijk van inzet en activiteiten gericht op gezondheid en preventie. Voorheen ontvingen wij voor ieder programma aparte en tijdelijke middelen, zoals bijvoorbeeld de GIDS-middelen.

VWS, gemeenten, GGD'en en zorgverzekeraars onderschrijven de volgende gemeenschappelijke doelen:

1. terugdringen gezondheidsachterstanden (waaronder Kansrijke Start)
2. een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten
3. het versterken van (de verbinding met) de sociale basis
4. een gezonde leefstijl
5. versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid
6. vitaal ouder worden
7. domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur

Elk doel, de beoogde resultaten en de acties die gemeenten, VWS en zorgverzekeraars ondernemen, zijn in het akkoord verder beschreven.

Het GALA hangt nauw samen met het Integraal Zorg Akkoord (IZA) dat de VNG samen met VWS en 13 zorgpartijen heeft ondertekend. Het IZA is een akkoord tussen het VNG, ministerie van VWS, zorgverzekeraars en zorgpartijen zoals ziekenhuizen, ouderenzorg, GGZ en wijkverpleging. Met het IZA zijn afspraken gemaakt over de zorg in Nederland. Het richt zich op de structuur van de zorg en de afspraken die hierover gemaakt zijn. De beide akkoorden samen bieden gemeenten een bestuurlijke set aan afspraken om gezond leven voor inwoners makkelijker te maken: via steviger randvoorwaarden voor lokale inzet (GALA) en via niet-vrijblijvende regionale samenwerking met zorgverzekeraars (IZA). Samen zorgen de akkoorden dat de beweging van zorg naar gezondheid, meer inzet op preventie en de samenwerking tussen de zorg en sociaal domein verbeterd wordt.

Sportakkoord

De afgelopen drie jaar is uitvoering gegeven aan het lokale sportakkoord Súdwest-Fryslân beweegt. De basis van dit lokale sportakkoord ligt in de ambities van het landelijke sportakkoord. Ieder jaar werden financiële middelen vanuit het rijk ingezet voor de uitvoering in diverse projecten. Deze projecten zijn tot stand gekomen met verenigingen, sportaanbieders en het beweegteam.

Op 14 december 2022 is het 'Hoofdpijnen Sportakkoord II Sport versterkt' vastgesteld. De sport en de sportcultuur staan voor nieuwe uitdagingen en tegelijkertijd kansen. Uitdagingen en kansen die passen bij de huidige maatschappelijke tijdsgeest. Hierbij valt te denken aan dat het sportaanbod niet altijd meer aansluit bij de behoefte op zowel kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid. Maar ook dat we te weinig bewegen en te veel zitten. De komende vier jaar wordt ingezet op de sportparticipatie bij sportclubs, sportparken en andere sportplekken. In het landelijke Sportakkoord II zijn deze ambities vastgelegd in zes thema's.

De zes thema's zijn:

1. Inclusie en diversiteit (voorheen: Inclusief sporten en bewegen)
2. Sociaal veilige sport (voorheen: Positieve sportcultuur)
3. Vitale sportaanbieders (voorheen: Vitale sport- en beweegaanbieders)
4. Vaardig in bewegen

5. Ruimte voor sport en bewegen (voorheen: Duurzame sportinfrastructuur)
6. Maatschappelijke waarde van topsport (voorheen: Topsport die inspireert)

In het kader van de Brede SPUK is een verplichte herijking nodig van het sportakkoord Súdwest-Fryslân beweegt, waarbij een samenwerking dient te worden gezocht met partners zoals GGD, SoCo en Sport Fryslân. Dit proces dient in juni te zijn afgerond.

Brede Regeling Combinatiefuncties

Vanuit de huidige Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) wordt ieder jaar een rijksbijdrage ontvangen voor de inzet van de buurtsportcoaches. De inzet van de cultuurcoaches is momenteel anders gefinancierd. Om de rijksbijdrage in te kunnen zetten, dient de gemeente hier een bijdrage tegenover te zetten. De verhouding is 40% rijk en 60% gemeente. Het totaal bedrag wordt nu ingezet als subsidie aan Sport Fryslân voor de inzet van het beweegteam.

De rijksbijdrage voor de BRC valt nu onder de nieuwe Brede SPUK. Voor de komende vier jaar kunnen we nu de financiële middelen aanvragen. De rijksbijdrage wordt niet meer automatisch ontvangen via een decentralisatie uitkering. Vanaf 2026 is de inschatting dat de brede Regeling Combinatiefuncties anders wordt georganiseerd.

Proces

In deze nieuwe SPUK wordt de financiering voor 15 onderdelen op de thema's sport en bewegen, cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en het versterken van de sociale basis gebundeld in één (nieuwe) uitkering.

De financiële middelen worden aangevraagd voor de jaren 2023-2026. De landelijke insteek is om eerst de financiële middelen aan te vragen en vervolgens verder te gaan met de inhoudelijke uitwerking. De uitvoering en de inzet van de financiële middelen van de verschillende onderdelen moet worden verwerkt in een integraal plan van aanpak. Dit plan van aanpak dient ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het ministerie VWS voor september 2023.

Bijlage(n)

1. Gezond en Actief Leven Akkoord
2. Brief VNG Gezond en Actief Leven Akkoord en aanvragen SPUK.
3. Brede regeling combinatiefunctie; bestuurlijke afspraken
4. Hoofdlijnen Sportakkoord II
5. Exceloverzicht Financiën